

TRI VIHRE PREKO SVETA

PO EVROPI, AZIJI, po seliščih stavkarjev v Južni in Severni Ameriki, sejejo negotovost in smrt znane stare tri vihre, kakor si jih je predstavil risar gornjega kartuna.

Še nikjer resne volje za ukinjenje "mrzle vojne"

Volilne kampanje v zapadnem bloku v znamenju voja med Zed. državami in Sovjetsko zvezo.—

Klerikalne stranke prvačijo v štirih državah.

Na zboru organizacije Združenih narodov v New Yorku ni med sovjetskim in zapadnim blokom prišlo še do nikakega pomirjenja. Drug drugega dolže vojnih nakan, imperializma in neiskrenosti. Ako ameriška delegacija predraga in mednarodno kontrolo nad atomsko energijo, sovjetska delegacija tak predlog odbije. In kadar Višinski predlaga, naj da vsaka država inventar svojih atomskih bomb (imajo jih "veliko zalogu") Zed. države in tudi Rusija jih že ima), in ob enem da naj se jih uniči ter da se jih v vojnah povsem prepove. Takim predlogom pa nasprotuje v imenu zvezne vlade naš državni tajnik Acheson. On argumentira, da edino ako se uvede mednarodno kontrolo nad atomsko energijo, bo svet lahko siguren varnosti pred atomskim orozjem.

Očitki in protičitki

Delegati zapadnega bloka na zboru Z. N. ob enem Rusiju obtožujejo, da neguje nasilne, protidemokratične akcije v svojih "satelitkah" in da podnetuje verske persekcije sedaj posebno na Čehoslovaškem, na Madžarskem in tudi na Poljskem ter v Romuniji. In očitajo ji, da ni nič boljše v Bolgariji.

Višinski, ukrajinski Manuelski ter drugi zastopniki sovjetskega bloka vse te obdolžitve odklanjajo z argumenti, da ni nih-

Ali vam je naročnina poteckla . . . ?

Tekoča številka Proletarca je

2185

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vam okrepljuje nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

Tekma zapada in vzhoda za pridobitev naklonjenosti nemškega naroda

Nemčija pod Hitlerjem in prej pod kaiserjem je vojno izgubila — namreč bila je premagana, toda v obeh slučajih so ji dali zmagovalci priložnost, da se je opomogla.

Sedaj je razdeljena na dvoje. In to proti dogovoru v Potsdamu, kjer so predstavniki Zed. držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze rekli, da bodo sklepali skupno in nikoli tako, da se bi Nemčiji še kdaj dopustilo postati velesila.

Pogodbje pa so zgolj stvar na papirju. In mnogi, ki jih sklepajo, umrijo predno se jih bi moglo uveljaviti. Mislimo pri tem posebno na Rooseveltta.

S poraženim Hitlerjevim "tretjim" rajhom so bivši zavezniki jako neprevidno ravnali. Prav lahko bi ga spremenili v idealno, demokratično državo, pod vodstvom in zaščito Združenih narodov. To se ni zgodilo.

Cemu ne?

Radi tekme med tistimi državami, ki jih je Nemčija izigravala druga za drugo v prošlosti in jih izgrava sedaj.

Zapadne sile — ki jih predstavljajo Zedinjene države, torej naša vlada s pomočjo naših dolarjev, so ustanovile novo nemško republiko tritonijo. To se je izvršilo v sredi tega leta. Francoski, ameriški in angleški del okupirane Nemčije ima okrog 60 milijonov prebivalcev. Je vsled izgnanih Nemcev iz Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije itd. skrajno natrpan in nacionalistično navadnjeno.

Vodja nad tritonijo so bile ves čas po zmagi nad Hitlerjem Zed. države. In so v tej vlogi vedno bolj udejstvovane zato, ker pošiljajo v ta del Nemčije živež in plačujejo razne druge stroške.

Ob enem so v isti dob preprečile angleškim laboritom uvesti socializacijo nemške industrije — češ, da naj Anglija počaka še par let — in je počakala. Angleški laboriti so ekonomsko od Zed. držav toliko odvisni, da so se udali ameriški vnanji politiki in tako je nemški kapitalizem spet tam kjer je bil: namreč na vodstvu države, ki ima nad 10 milijonov več prebivalcev kakor pa Francija.

V tej novi zapadni nemški republiki ima vodilno besedilo skrajna reakcija. Ameriška vnanja politika je poskrbela, da se je dogodilo vse po njenih željah. Angleži so se potuhnili, nekateri Francozi (nevstevni francoski komunisti) so protestirali, toda Amerika je zmagala. Resnica je, da je pretežni del Nemčije — s svojo najboljšo industrijo, s prirodnimi bogastvi in s prebivalstvom, ki tvori potencialno militaristično silo, spet pod vodstvom takih ljudi, ki so po prvi svetovni vojni pripravili na en ali na drug način Hitlerju v sedlo.

Načrt angleških laboritorjev za podprtjanje nemških velenovratov je — kot že rečeno, bil na zahtevo vlad Zed. držav vržen v vodo.

Danes je zapadna Nemčija, s svojo vladovo vred, prav toliko kapitalistična, kakor je bila pod kaiserjem.

Francija se te Nemčije boji, a ker je v večini konzervativna, komunistične Nemčije tudi noče. Torej si

(Konec na 4. strani.)

če v omenjenih državah bil obsojen radi vere temveč edino ako je bil udeležen v protidržavnih aktivnostih ter kršil postave. Višinski je posebno poudaril, da je ogrski primat kardinal Mindszenty sam javno priznal take prestopek in zato je bil obsojen ne pa ker je katoliški svečenik.

Tudi volilni boji v znamenju mrzle vojne

Kakor na zboru Z. N., tako se s takimi očitki obsipajo politične stranke v vseh deželah zapadnega bloka, posebno v volilnih kampanjah.

V nedavnih državnozraozkih volitvah na Norvežkem je šla komunistična stranka v borbo z

(Konec na 5. strani.)

članov. Kje? Pravi, da bo šla v delokrog levicarskih unij CIO ter jim prevzel člane. To se pravi, da misli te unije razbiti. Tudi Murray in Walter Reuther sta v borbi proti njim. Na konvenciji CIO, ki se prične koncem tega meseca, jim bo ukazano, da naj pokore sklepom večne eksekutive in konvencije posebno na političnem polju, ali pa bodo njih vodstva izobčena iz unije ter imenovana nova v reorganizacijskih akcijah. Industrialcem je ta boj všeč, ker jim koristi v njihovih nakanah za oslabljanje organiziranega delavstva. Npr., Bell Aircraft kompanija v Buffalo je izjavila, da se bo upisalo tistih stavkarjev, ki so smatrani za komuniste in sotopljike, torej ker so "subverzni", jih noče več med svoje stene.

Chicago Tribune pa pričuje članek, v katerih dokazuje, kako ogromno bodo delavci jeklarske industrije na izgubi, ker so se odzvali Murrayjevemu pozivu v stavko. Za primera navaja v enem članku mesto Gary v Indiani. Odvisno za svoje blaginjo je popolnoma od jeklarske industrije. Ima 140,000 prebivalcev. Na stavki v Garyju je bilo od prvega dne 31,450 jeklarskih

Naši bankirji zelo brihtne glave, kadar se jim gre za profit

Ena izmed točk v Trumanovem ekonomskem programu je, da naj bi ameriški bankirji skupno z našimi industrialci spet začeli vlagati svoj kapital in tuje pred vsem v agrikulturo in industrialno zaostale dežele. Le na ta način, z našimi vložbami, z našimi stroji in z našimi inženirji se jim bo mogoče izkopati iz zastoja in bede, meni Truman, in le tako se bo v njih izpodnila komunistična propaganda in s tem tudi "ambicijam sovjetskega imperializma".

Bili so časi, ko so ameriški takozvani mednarodni bankirji res posojevali vse križem — večinoma najbolj korupčnim vladam, ki so denar zapravile zase, nekaj ga pa razdale svojim oficirjem ter političnim prvakom izven vlade. Bančna hiša J. Pierpont Morgan npr. je dala stotine milijone dolarjev takih posojil vladam v latinski Ameriki ter raznim vladam v Evropi in Aziji, nato pa izdala "zlate bonde", ki jih je prodala naivnim Američanom.

Sest procentov obresti je bilo obljubljeno onim, ki so kupovali te bonde! Pa tudi po sedem! To je že nekaj. In vrh tega so te bonde vendar jamčile države, ne kak posameznik!

Morganova in druge banke, ki so dajale ta posojila, so zaračunate prvi obrok obresti čim so dale posojila, vrh tega si vzele premije od 2 do 6 dolarjev na vsakih sto posojenih dolarjev, tako da si je prizadeta vladana kopalna zares velike obveznosti. Ker jih niso zmogle, in ker so ministri ter drugi graftarji pograbili zase kolikor je še ostalo, so obveznosti obvezljale zogli na papirju, ameriški vložniki pa protestirali, čestokrat ped masko, da se vlebanebankirji s takimi posojili ogoljujali v dove za njihove prihranke itd.

V velikih križih ter v polomih so bila potem taka posojila vladam ukinjena. Postave o njih so bile poostrene deloma v križi 1907 in potem še parkrat pozneje, stroge regulacije nad posojili v tujino pa so bile uvedene pozneje pod F. D. Rooseveltom.

Od tedaj mora iti posojilo tujino vladam vedno skozi merodajno zvezno finančno ustanovo in v raznih posebnih slučajih ga mora odobriti zvezni kongres. Taka posojila jamči potem zvezna vlada, pa če so ji kdaj vrnejo ali ne.

Novi Trumanov načrt v bistvu pomeni, da se bi v omiljeni obliki vrnili v staro prakso. Kot že rečeno, naši bankirji in indu-

(Konec na 5. strani.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Sodnik Harold R. Medina se je v 39 tednih obravnave proti enajstom članom eksekutivne komunistične stranke toliko utrudil, da je ob koncu obsolil v zazipovanju shodov bivših Hilquittov - Debsove - Bergerjeve socialistične stranke, nikoli pa še niso bili nevarni republikanski ali demokratični stranki. Tojčem čemu nihjene vodje vlačiti po ječah, pred sodišča in na "sramotnih oder"! Nu, vse to je prispevek zvezne taktike na "mrzli vojni" proti Stalinu. Ni pametno, toda obe strani sta krviti in trpe pa taki, ki niso nicesar krviti in ne zaslužijo nikake kazni. Pa jih vzlič temu dobe na obeh straneh "železnega zastora".

Edwin A. Lahey je smatran za dobrega časnika. Piše v čikaške Daily News največ o delavskih unijah, o delavskih političnih stvareh in o sporih, ki se dogajajo med "levičarskimi ter desničarskimi" unijami. Minulo soboto je Lahey na dolgo poročal o obravnavi proti komunistom v New Yorku in med drugim s poudarnim tiskom omenil, da izdaja komunistična stranka poleg dveh angleških dnevnikov tudi liste v židovskem, finskem, madžarskem, v poljskem in slovenskem jeziku. Ako bi utegnil, bi Laheyu pisal, da o komunističnem tisku v Ameriki, kolikor ga je v jezikih tujerodec, nič ne ve. Kajti medtem ko pravi,

(Konec na 5. strani)

Nekaj o naših stvareh

Dopisniki naj nam oproste, ako njihovih spisov ni v tej izdaji. Cemu ne — to je pojasnjeno v upravniki količni na tretji strani.

V nedeljo 16. oktobra so vprizorile Progresivne Slovenke krožka št. 9 v Chicagu veseloigro "Trije včasni svetniki". Več o tem bo v prihodnji številki. Kar želimo tu omeniti je, da so ob tej priliki prišle na to predno velike skupine iz Milwaukeeja, West Allisa, LaSalla, Waukegana in videli smo goste tudi iz raznih drugih naselbin. Dvorana je bila "natrpana", smešna nič koliko in komedija izborna podana.

V soboto 29. oktobra bo veselica Družabnega kluba slovenskega centra. Kje? Tik našega centra, v Lawndale Masonic Temple, 2300 So. Millard Avenue. Vstopnina samo 60c. Igral bo Rudy Pugel iz Milwaukeeja in njegov orkester. Tudi ako ne plešete, boste te godce z užitkom poslušali.

V nedeljo 30. oktobra bo v Milwaukeeju, v Reberniškovi dvorani konferenca naše krajevne organizacije Prosvetne matice. Vsa društva so bila povabljeni, da izvolijo zastopnike. Ob enem tudi razne druge naše ustanove, ki so učlanjene v Prosvetni matici. Pošljite jih čimveč, ker to zborovanje bo tako važno. Prične se ob 10. dopoldne.

Na Zahvalni dan 24. novembra bo imel svoj občajni jesenski koncert pevski zbor Zarja v Clevelandu. Vršil se bo v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Spored bo prvorosten. Nadejamo se, da bodo Clevelandčani ter rojaki iz sosednjih naselbin napolnili to prostorno dvorano "do zadnjega kotička."

V nedeljo 6. novembra se bo vršil v Sokol Chicago avditoriju na So. Kedzie Ave. jubilejni koncert pevskega zbora "France Prešeren". Prične se ob 3 popoldne. Žečer pa bo na plesni zabavi igral Yankovic orkester iz Cleveland. Več o tem bo naznanjeno v dopisih.

V prejšnji številki smo se "pobahali", da je nam John Shular v Kansusu dobil kar pet novih naročnikov, in to v krajih, o katerih smo mislili, da se jih sploh več ne dobi. A glej — vraga, nekaj dni pozneje pa dobimo sporočilo iz neke naše naselbine, naj črtamo kar šest naročnikov. Vzrok — jeklarska stavka. Saj tak je bil izgovor naročnikov. Stavimo, da niso odpovedali niti enega kapitalističnega lista, čeprav pišejo zoper njihovo stavko. Radi prejemo vzdobjudna pisma, a je že tako, da smo tudi slabih sporočili tako navajeni. Toj potrudimo se, da nadomestimo, kar drugod izgubimo.

John Durn, Collinwood, John Gorsk, Springfield — pojasnilo pride pismeno.

Kdor še ni postal oglasov v prihodnji letnik Ameriškega družinskega koledarja, ali pa svoje ga spisa vanj, naj to storiti čimprej. Ker le na ta način bomo moč držati obljubo, da ta knjiga pravočasno izide.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOČIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondelka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2-2864

Mesta, ki izginjajo, ako je za industrialce drugje več profita

Oni, ki potujejo po deželi, velikokrat nalete na zapušcene vasi in mesta. Po ameriško pravijo takim krajem "ghost town" — mesto duhov.

Veliko naših rojakov se spominja takih krajev — iz svojih izkušenj. Imeli so v mestu ali pa v rudniški kampi zasluzek, mnogi svor dom — vse lepo urejeno žalostno prezivljajanje.

Ali nekega dne pride — kot strela z jasneg — naznanilo: premogovnik bo tega in tega dne prenehal z obratom.

Bakrene majne bodo ustavili.

Tovarno bodo preselili.

V novoangleških državah (na našem ameriškem vzhodu) se izseljuje industrija že par let — največ na jug. V južnih državah imajo na razpolago cenejski električni tok, in kar je glavno, cenene delavce, oblast je vsa na strani delodajalcev in unije, kolikor jih je, pa imajo tam vsled teh okolščin v razrednih sporih le malo moči. Največ nujec.

Tako je nastalo v novoangleških državah že vse polno "ghost towns". Enako v zapadnih državah, v Michiganu na bakrenem okrožju itd.

Vidite jih v vseh premogovniških revirjih, v krajih, kjer kopijojo, oziroma so kopali kovinske rude, v mestih, kjer so imeli nekoč topilnice rud, ali pa kake druge tovarne, ki se lastnikom tam kjer so jih prvotno imeli niso več zadovoljivo izplačevali ter so jih premestili drugam.

Taki usodi je bilo nedavno obsojeno mesto Auburn v New Jerseyu. Ima okrog 36,000 prebivalcev. Glavna industrija v njemu so tovarne poljedelskih strojev; lastnica tega obrata je International Harvester kompanija. Odločila se je svoja starinska tovarniška poslopja v Auburnu zapreti in stroje pa preseliti v drugo državo, kjer je po slepi ceni kupila bivšo municipsko tovarno.

To novo poslopje, v katerega se preseli, je moderno — kajti zgrajeno je bil med vojno na stroške zvezne vlade, torej na stroške vseh nas, ki plačujemo davke.

Tovarne, ki jih je kupila IH kompanija, so stale zvezno vladu med vojno \$43,920,000. IH kompanija jih je dobila sedaj za polovično ceno, všeči opremo, ki jo bo prodala takim družbam, ki jo rabijo. Unija FE (CIO) pravi, da bo dobila zvezna vladu od International Harvester družbe po tej kupčji samo kakih 12c na vsak dollar, ki ga je med vojno vložila za zgraditev teh modernih fabrik.

International Harvester družba v Auburnu je bila sicer veličudna. Rekla je meščanom, ki so apelirali manj, naj ne uniči tega priljubljenega mesta, da jim pruda vsa svoja poslopja in veliko stare tovarniške opreme vse skupaj za en dollar! Torej zastonj. Naj občina torej vse to prevzame in da v najem kajemu drugemu podvetjuje, pa bo šlo po starem tiru.

Na družbo so apelirali ne samo unija temveč lokalna trgovska zbornica, cerkev, zdravništvo itd. A kompanijski magnati so odgovarjali — saj vam vse prepustimo za en sam dollar — si boste vendar pomagali dobiti v ta kraj kakega drugega industria!

To se lahko reče. A delavci, ki so bili v Auburnu uposleni pri IH, so stari večinoma že nad 50 let. Kak nov industrijalec, tudi ako bi prezel zapuščeno tovarno, jih ne bi več najel. Toda novega industrialca ne bo in Auburn je obsojen postati "ghost town". Tako se je dogodilo že neštetim drugim mestom in rudarskim kampom pred njim. Zapustiti moraš svoj dom, svoj vrt, svojo prodajalno ali kar že imaš in iti na pot. Delavcem pri IH v Auburnu je brido po spoznanju, da so tej pozni ur, po tolikih letih garanja, vrženi na cesto in nihče se ne briga za njihovo usodo. Kompanija pa se jim roga: "Vsa poslopja so vam naprodaj za en dollar, boste že koga dobili, da bo v njih namestil kakše druge stroje ter kaj izdeloval!" Za Auburn ni več pomoči. Nastal je mesto okrog ene same velike tovarne in ko se je ona izselila drugam, je med prebivalci zazijalo spoznanje resnice, da korporacijam ni za blaginjo prebivalstva temveč le za dobičke.

"Da, a kaj pa z mestom, kaj z delavci in njihovimi družnimi?"

"To ni naša briga," odgovarja družba. Milijone delavcev je že čulo tak odgovor na svoj problem, se potem izselili — a da bi kaj storili sebi v začito, tega se vedno niso poskusili. Unije pa protestirajo šele ko jim že voda teče v grlo.

Washington postavlja novi Kitajski za pogoj priznanju jeku ostre zahteve

Znani ameriški žurnalist Frederick Kuh piše iz Londona v črkarskem dnevniku Sun-Times o pogojih, pod katerimi bi bila Trumanova administracija eventualno pripravljena priznati novi komunistični režim na Kitajskem. Pravi, da jih je izvedel iz "neoporečno zanesljivega vira". On je dobil za svoja vestna, zanesljivja poročila v časnikarskem in literarnem svetu že priljubljeni pričaznj in nagrad. Torej je vredno, da pogledamo, kaj je izvedel.

Nova kitajska vlada pod kontrolo komunistične stranke je bila ustanovljena v Pekingu (Peipingu), nekdajjem glavnem mestu kitajskoga cesarstva. Ker je Ciang-Kaišek, ki ga je ameriška vlada podpirala vseskozi in potrošila njemu v pomoč več milijard, izgubil borbo na celi črti, je naravno, da morajo s tem dejstvom računati posebno v Washingtonu in v Londonu. Kitajska je ogromna dežela, s katero so bile Žed. države vedno v stikih — v ekonomske in v političnih, še v večji meri pa dolgo dobo Anglija.

Obe te države imajo na Kitajskem velike vložbe, posestva,

THE MOURNING AFTER!

Krajevne zveze se organizirajo na boj proti predsdokom

Ameriška delavska federacija ne veče težko kot C. I. O., ja in Kongres industrijskih organizacij sta preko let odločno pravila pri nekaterih krajevnih delovala za konec predsdokov zvezah A. F. L. samih. To je ponjavljana v njih zvezah jasno prošlo pomlad, ko kakor tudi v drugih prilikah je A. F. of L. sklicala A. F. L. ameriškem življenju. Dasi Conference to Combat Intolerance C. I. O. prepovedujejo predsdokom. Popolnoma začela poklicke predsdokde glede plemena, vere in zvez je bil ta shod eden in na rednega izvora, vsebujejo največjih kar jih A. F. L. kedaj pravila nekaterih zvez A. F. L. sklicala. Glasom udeležencev je ovirajoče določbe glede članstva, bil ta shod zgodovinskega pomena.

Krajevne zveze se organizirajo na boj proti predsdokom. Glavni govornik pri otvoritvi konferenca je bil Charles S. Zimmerman, načelnik podpredsednik International Ladies Garment Workers Union, A. F. L. — zveza, ki se je dolgo odločno bojevala za to, da se odstrani predsdok in omalovažanje med delavev in industriji pri katerih so zaposleni. V govoru pred vsemi je bil 6500 zveznim prisotnim poslanici, je Mr. Zimmerman povdarujo, da je prva naloga delavstva končati predsdoke v lastnih organizacijah in podukčstvu, druga pa postati sila za enakopravnost in boljšo odnosa v občinah.

Glavno delo shoda so bile razprave šestih skrbno sestavljenih skupin. Delo, katerem se je razpravljalo je bilo: problemi, ki vsebovajo določbe glede izpodrjenih oseb; manjšinski problemi glede poduka, poklickega vežbanja in zdravja; problemi višine delavskih plač, določbe glede delovanja za ugodno zaposlenje; civilno pravo države Illinois, in predmet, ki je privabil precej samo-preizkušnje.

Kako nastopiti napravom na notranjosti naših zvez?

V Angliji in v Zed. državah menijo, ali naj pričakujemo, da se nova Kitajska ekonomiko ne bo mogla opomoci brez sodelovanja z anglo-ameriško trgovino in industrijo. Toda tako komunistična vlada v Pekingu na takoj kooperacijo računa, bo morala — kakor trdi omenjeni Frederick Kuh, sprejeti sledete ameriške pogoje:

1. Izjaviti, da prizna pogodbo med Kitajsko in Zed. državami, ki je bila sklenjena 1948 z ozirom na medsebojno trgovino in plavo. (Ta pogodba je bila sklenjena med Ciang Kaiškom in Trumanovo administracijo. Kitajski komunisti so jo vedno označevali za tragično enostransko, namreč za kvarno koristim kitajskoga ljudstva, ker je vsa le ameriškim interesom v korist.)

2. Vlada v Pekingu mora obljubiti plačati dolbove, ki jih ima Kitajska v Export-Import banki in vrnila poslojja, ki jih je dobila od ameriških bankirjev. (Od teh posojil ni imelo kitajsko ljudstvo nič hnsa in bi bilo sedanjih vladi v Pekingu pod čast plačevati dolbove, ki jih je napravil v borbi proti njii Ciang-Kaiškov režim.)

3. Sedanjih vlad naj da zagotovilo, da bodo smeli ameriški misijonarji na Kitajskem, katerih je okrog 800, nadaljevati na svojem verskem polju svobodno in nemoteno. (Nekateri ameriški cerkveni sekte in katoliška cerkev so si pridobile na Kitajskem veliko imetja. Posebno katoliška poseduje tam veleposestva, razna velika gospodarska poslopja, zavode in šole. Novi kitajski režim smatra te ameriške misijonarje za politične propagandiste in za agente "ameriškega imperializma".)

4. Svobodno kretanje ameriških konzularnih in poslaniških uradnikov in nobenih ovir v komunikacijah med njimi ter med njimi in ameriško vlado.

To so torej štirje temeljni ameriški pogoji, daniki kitajski komunistični vladi in tem ovinku, ako hoče, da jih bo Trumanova administracija priznala.

V Washingtonu pravijo, da se jim nič ne müdri — češ, da je Kitajska tista, ki potrebuje sodelovanje Amerike in če ga hoče, naj vpraša zanj. In dobila ga bo — tako trdi Kuh, pod omenjenimi pogodbami, seveda, aka pristane vanje.

Tega ne bi mogla storiti, ker je vsa leta v svoji propagandi napadala ameriške dajatve Ciangovi vladi, ameriško militaristično pomoč in koncesije, ki so jih imeli ameriške družbe v nacionalistični Kitajski. Je pa zelo verjetno, da bi bila sedanjih vlad v Pekingu prisiljeni skleniti z Zed. državami novo pogodbo, na temelju enakovrednosti in enakopravnosti. Morda bi prevzela tudi kaj obveznosti, ki jih je imela do Zed. držav teden Ciang-Kaiškova vlada, ne bo pa sprejela navedenih štirih točk v celoti, ker ako bi jih, potem bi bila komunistična revolucija na Kitajskem zmanj. Torej bodo morali ameriški privatni interesi na Kitajskem, z načelom vred, v marsičem popustiti in priznati dejstvo, da je tiste Kitajske, ki so jo imperialistične sile skozi vsa dolga minula desetletja poljubno izkorisčali, konč.

Vera v odrešenike

Ljudstva še vedno verujejo v odrešenike. Krščanstvo slavi blizu dva tisoč let spomin na božjega sina, ki je prišel na svet, da odreši človeštvo. Biblia pravi, da je v ta namen trpel i sam in umrl na krizi.

Toda človeštvo je po dva tisoč letih te odrešitve še zmerom neodrešeno, četudi je pozneje verjelo in sledilo neštetim osvoboditeljem, ki so mu obetači odrešenje.

Res je: posamezni narodi, ljudstva in razredi so si ob različnih časih v raznih dobeh izvojevali precej olajšav in več pravice. Toda uredba, ki sponi na krivici je ostala. Noben posamezen odrešenik je ne odpravi.

Pokojni Eugene V. Debs, ki je bil najpopularnejši socialistični delavski voditelj, kar jih je še kdaj živel v tej deželi, je na svojih shodih zagotavljal množicam, da on ni Mozes, ki bi mogel obvestiti ameriški proletariat iz puščave kapitalizma v objubljeno deželo pravčnosti in boljših razmer. In tudi če bi imel to moč — dobil bi se kak drug Mozes, ki bi isto ljudstvo odvedel nazaj v puščavo.

Na tak pojdeni način je tolmacil Debs delavcem, da dokler bodo čakali le na odrešenike in Mozese, ne bo odrešitve — vsaj ne sigurne, stalne spremembne na boljše. Ljudje, ki se pustijo slopo voditi, bodo slopo sledili zdaj temu, zdaj drugemu. Le kadar bo ljudstvo znašlo dovolj mislit, bo zrelo investiti največji preobrat, ki bo pomel v uredbo izkorisčevalcev, zavajalnih odrešenikov in Mozesov, namesto nje pa zgrajen nov red — socialism.

460 milijonov rubljev, v drugi 500 milijonov, v tretji pa 1.354 milijonov. Povojni petletni plan predvideva za zaščito pri delu 5 milijard rubljev. — L. T.

ORANAH

Ce se urežemo v prst, začne rana takoj krvaveti in s tem je že narava samia začela s v oje zdravljenje. Kri, ki teče iz rane, izpere vso umazanost in v se skodljive snovi, ki so prisile v rano in zrejino, s črepino ali s čemer koli smo se urezali. Zato je najbolje, da rane takoj malo pritisnemo od strani, da močno zkrvavi, nato jo pa zatisnemo. Ce ni velika, jo zatisnemo kar s prstom, ki mora biti seveda popolnoma čist, ali pa jo obvezemo.

Kot je pisal Mr. Zimmerman o začetnem shodu v Chicago: "To je jasno zatrilo demokratične sile ameriškega delavstva." — Common Council.

Skrb za tiskarje v ZSSR

Stevilne tiskarne so pričele s svojim delom v Sovjetski zvezzi v zadnjih petnajstih letih. Stare tiskarne pa so bile nove, modernizirane.

Sovjetska industrija dobavlja tiskarni popolne stroje. Vse tiskarne v Sovjetski zvezzi imajo instalirane ventilatorje. Linofipi imajo tudi posebne naprave, ki pravijo plin, ki nastaja pri segrevanju svinca. Rotacijski stroji imajo montirane svetlobne signalne, ki onemogočajo nesrečne pri delu. Tudi v drugih oddelkih tiskarn imajo posebne zaščitne naprave.

Veliko pažnjo posvečajo v kliničnih kislinalih, ki jih imajo shranje v posebnih skladiščih, in katerih jih potem ob potrebi odpirajo. Tudi pri izdelovanju kliničnih snovi, ki imajo vse življnost, je bil celo razdeljen na tri razrede: živilni, živilno-zdravni in živilno-sportni.

Tiskarski instituti, v katerih delajo načrte za nove stroje, ne posvečajo samo pažnjo temu, da bi izboljšali tehnološki proces dela, ampak polagajo veliko pažnjo na to, da bi bilo delo tiskarjev čim bolj zdravje. Tako ne uporabljajo sedaj več stereotipov za ploskovni tisk v svinca, ampak so jih zamenjali s plastičnim materialom. Tudi tiskarski barv iz bencola ne uporabljajo več, ker škodujejo zdravju.

Tudi delaveci sami sodelujejo pri izboljšanju strojev. Tako je neki racionalizator predlagal kako izboljšati stroj za rezanje papirja. Po tem izboljšanju ne bo prav nič nevarno upravljati s tem strojem.

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

"Posmehujete se," je rekel Koren čez čas, "pa vendar — morda nevede — govorite strašno, čeprav grdo resničo! — Če naj odkrito povem, sem omahoval v neki stvari, pa ste mi jo nehotič pojasnili ... Ampak, samo to mi še povejte, zakaj vi ne delate tako?"

"Jaz?" Klemenc se je zasmehjal. "Kaj vem! Vse življenje sem se pripiral s svetom in njegovimi veljavnimi zakoni. Ničesar nisem hrepel po mirnem življenju, ker sem se študent našel na strgane čevlje, na dež, na lakoto. Kakor vi sanjate o milijonskem honorarju, salonus in ne vem o čem še, sem jaz vedno sanjal o borbah. Se mlad sem spoznal, da človeštvo gre v treh skupinah svojo pot naprej. Prva je tista, ki drevi daleč naprej čez drn in strn, drugi del raca po izhajeni poti, tretji, obotavljači, capljajo za onimi. Nikar med prve. Tam jih ni mnogo! Tam ni poti in vsakdo si prej ali slej kaj polomi, ako se celo ne ubije. Ogonoma večina jih je v drugi skupini, kjer so poti izhajene in življenje prijetno. Pri obotavljačih spet ni nič. Vedno zamujajo, pobirajo ostanke in tarnajo, kako jih je svet pozabil.

— Jaz zase sem se do danes dokaj potokel, ker sem vedno hodil po slabo izhajenih poteh. Tam pred mano jih je bilo že mnogo, bili so hitrejši in še rajši so ubirali docela neizhajeno pot. Sicer capljam, za njimi, ali pri naših razmerah me od zadaj že vedno obmetavajo s kamejem, čeprav bodo nekoč tudi drugi morali tod. — Vas sem že posvaril: nikar tod! Izberite si za današnje čase primerno pot! V zmedni dogodkov nikar ne zaostajate. Tisti, ki jih danes sovražite, ker se jim dobro godi, so vas že prehiteli in se jim bo tudi jutri dobro godilo, medtem ko boste vi jutri prav tako na psu, ako ne še bolj! Ko bi zaradi svojega idealizma trpel, bi vas razumel in bi vam častital. Tako pa ne boste našli nikakogga odgovora, zakaj je tako z vami, ko se boste le vprašali in si odkrito odgovorili. Bodite pametni in se čimprej pošmotrite!" In Klemenc se je spet nasmehnil.

Koren se je dvignil, ko je pojed kolček sira in kruha ter popil čaj. Kakor je bil lačen, mu zdaj niti teknilo. "Lepe sofizme steb zbrali," je dejal z nasmehom. "In vendar, to moram priznati, se tudi za temi sofizmi skriva mnogo resnice! V mnogočem imate prav." In kakov zase je dejal: "Torej stran se ozreti, da — Veste, pa saj ne boste zame-

veti je mogoče samo od onega, kar Klemenc posmehljivo imenuje praktični idealizem, to je: šmonovstvo.

Pa tako, draga Zofija, je tvoja usoda zapečatena. Bolje tako, kakor vsak dan iti moledovat drobtine z beraške mize! Ti zdaj ležiš na svoji zofi in sanjaš, v prepričanju, da se je tvojnemu prinemu, tvojemu junaku, v zadnjem trunutku, kakor se to dogaja v vseh pravljicah in dobrih povestih, vendarle posrečilo, da te reši pred razbojniki. Pa se mu ni. Prepozno je dobil ključ, s katerim bo lahko odprl vrata tega začaranega gradivljenja. Toda nekoč pride tudi ta veliki dan. In morda ni tako daleč! Tokrat pa tvoj junak v podobi najbednejšega človeka gre na poslednje in največje poniranje, in tudi na poslednjo umazanijo, gre k — Šmonu.

Kakor kip je obstal v Šmonovi sobi in gledal pri mizi sedečega Šmona, naslonjenega nazaj na stol, ko se je kazrl v zelenče vrtove skozi okno, dež in umazano nebo. Šmon se je samo z enim očesom ozrl po njem.

"Sedi," je rekel in mu pominil na stol nasproti sebi.

"Hvala," Koren je dokaj časa molčal, molčal pa je tudi Šmon. Sele po nekaj minutah je vprašal Koren z muko, a tudi gnušom: "Ali si našel stanovanje?"

"Saj sem ti rekel, da ga dobim."

"Kje?" je zagral Koren.

To je moja stvar. Kadar hočeš, se lahko preselita tja. Tu so ključi." In pokazal mu je nekaj ključev.

"In cena?" je vprašal brezupno Koren.

"Sam jo veš," je odvrnil Šmon mirno, brezdušno. Koren si je grizel ustnice.

"Ali si človek ali žival? Te nisi sram?" je naposlед bruhnilo iz Korena. "Nikdar v življenju nisem slišal o podobnem umazaniju. Reci, da vse to vendar ni res."

"Ne trapaj o umazanijah!" je odvrnil Šmon. "V dušo si poglej. Ce bi ne bila v nej gomila umazanju, bi ne prišel. Kaj se boš sentimental!" Saj nisi poet, ne študent! — Ali si prišel po ključu, ali pa same praviti, da jih ni treba?" Zagledal se mu je ostro v oči. "Tu ti jih položim na mizo, če si se odločil, jih vzemim!" In porinil je preden na mizo šop ključev in gledal. "Kadar hočeta, se lahko preselita. Stanovanje bo za vaju zaston, ostanjanje tam, dokler bosta hotela. Seveda, če mi ne pokažeta vrat!"

Koren je cutil, kako ga nekaj žene, da bi stopil k njemu in ga prijet za vrat. Prsti so se mu krčili in trepetali. Ali ga ne bi vendarle zadavil? In potem še Zofijo in sebe? — In to umazano bitje je bilo njegov prijatelj leta dni, ne da bi Koren spregledal. Klemenc ga je samo pogledal in že ga je spoznal. Pa tudi krstil ga je in spravil v svojo posebno grupo: šmonstvo. Zares, to je najboljše ime! In tej vrsti si kos le, ako greš svojo pot, kakor Klemenc, ali pa se posmoniš in jo premagaš z njenim lastnim orožjem! — Pa saj vse to vendar ni mogoče. Videl je na svetu mnogo umazanj, bralo njih iz velikih mest, toda take še ne! Tu na mizo si ključi, ako jih bo vzel, se bo Šmon dvignil in tam čaka Zofija. Ta trenutek je Koren izgubil razsodnost. Zavedel se je, da je zgubil bitko. In ta trenutek mu je kakor v čudno izpodbudo zazvenel Klemenc: "Pošmonite se, saj ste pametnejši! Samo tako ga boste premagali."

— Da pošmonil se bom, ga je obšlo.

Tedaj mu je Šmon vtaknil v roko ključe. Koren jih je sprejel.

"Kam gre sedaj?" je vprašal Šmon mirno, kakor bi se ne bilo nizgordilo.

Koren je zmignil z rameni.

"Pa Zofija?" Sele čez čas je Koren odvrnil: "Doma je . . ." Nato je šel.

V veži se je Koren naslonil

DEJSTVOM SE NE SKRIJEŠ!

AFL PRAVI, da nočne nikakršne skupnosti s CIO. "Mi smo močni", je vplil na konvenciji AFL Wm. Green. "Nočemo skupnih akcij z nobeno drugo unijo." A tudi CIO si ne prizadeva v kako skupnost z drugimi unijami. Industrialci in veletrgovci pa so skupno organizirani in proti unijam skupno nastopajo. AFL in CIO ter razne druge unije te resnice ne zapadejo, niti jo nočeo priznati, zato mihe pred dejstvom kakršne je. Podobne so noju, ki se pred dejstvom skrije z glavo v pesek.

Z UPRAVNICKOVE MIZE

Ta ali oni se včasi pritojuje radi kakih stvari in tako bom tudi jaz potožil, da ta teden ne bo v listu vsega kar bi moral biti.

RAZNI KRAJI

Detroit, Mich.: Josef Korsic je poslal štiri obnovljene naročnine in \$5 listu v podporo, ki so jih prispevali Frank Nagel \$2, Mr. & Mrs. Serdoner \$2 in Joe Zrimi \$1. Poleg tega je postal 23 oglasov za v Družinski koledar, kajor tudi ček za nad dve tretine teh oglasov. Prejšnji mesec se je J. Korsic trudil s piknikom v korist tega lista, in zdaj gre pa za oglasi, da čim prej na polnimo koledar prihodnjega leta.

Zgoraj omenjeni prispevki so bili prispevani po onih, ki se niso mogli udeležiti piknika. Poleg tega je pa hotel Korsic dati priznanje tudi tistim, ki so mu tako biti moralni, pa jih dobri uredniki in upravniki pod nos;

malib biti bolj naklonjen v zadovoljstvu čitateljev in urada. Naj mu bo odpuščeno, saj bo fant spoznal sčasoma.

Seznam prispevkov v tiskovnem skladu za mesec september bi moral biti priobčen in teži izdaji, pa ne izgleda da bo. Ravnako tako se seznam agitatorjev na delu.

Sedaj zastopniki precej pridno pošljajo oglase za prihodnji letnik Družinskega koledarja. Kar bom poročal, ko pride njih kraj na vrsto.

ILLINOIS

Chicago: Angela Zaitz je dobila Proletarčev novi naročnico Marie Widmayer. Joseph Oblak je izročil denar za dva koledarja 1949.

John Borse je obnovil naročnino.

Johnny Rak je obnovil naročnino in prispeval v tiskovnem skladu \$2.

Frank Kosic je obnovil naročnino in prispeval \$2 v tiskovnem skladu.

Louis Domlovich in Tony Squo sta poslala denar za oglas, v katerem sta oznamila svojo novo naročnico.

Rekli so: "Naši člani so vam vse to priznali in vam vse to priznali.

Ely, Minn.: Matt Praprotnik je obnovil list za dve leti in prispeval listu v podporo \$4. Ob enem je postal 15 oglasov za Družinski koledar 1950 ter ček za 11 oglasov. Obljublja, da bo pisal več pozneje, ker sedaj je zelo zaposlen. Misli sem, da tam na koncu sveta, kot nekateri navajajo severno Minnesota, ljudje niso tako zaposleni, pa kot zglede, da je povsod enako — hvala za trud; enako Jacobu Kunstelju ki je postal tri oglase za koledar in denar zanje in naročilo za 10 koledarjev, ob enem pa poročila, da bivši aktivist Proletarča, John Teran, se še vedno nahaja v enakem položaju kot je bil, zelo težko bolan.

Las Vegas, Nevada: Nick Parker je obnovil naročnino in prispeval v tiskovnem skladu \$2.

Cleveland, Ohio: Anton Jankovich je postal tri obnovljene naročnine in listu v podporo \$2, ki jih je prispeval Frank Dacar.

Poleg smo od njega prejeli v dveh pošljkah nadaljnih 13 oglasov v Družinski koledar. Skupno do zdaj od njega 66 oglasov in ob enem naročtu, da bomo ja pazili, da bodo prav urejeni. Mi bomo skušali biti prvidni kolikor največ mogoče. Ob enem je postal dve poskusni naročnini za pol leta več o tem poznane.

John Grzincic je obnovil naročnino za pol leta, postal sam.

Joseph F. Durn je sporočil, da je društvo št. 53 SNPJ odobrilo oglas v Družinski koledar.

Ob enem sporočilu glede oglasa, ki ga društvo priobči v drugi izdaji v novembra, ko bo društvo v Boj z drugimi društvami vred praznovalo 45 letnico SNPJ z igro "Svet brez sovraštva". Vpriozore je do detroitskih igralcev v nedeljo 13. nov. t. l. Več o tem pozneje.

Kadar kje kak naročnik umre, bi prisel bližnjega zastopnika ali kogarkoli prijatelja tega lista, da nam sporoči, da to potem omenimo v listu. V takem slučaju bi želel, da se opisce okoliščine naročnika, prepričanje, starost,

čas, sicer bi padel. Celo je stisnil ob hladen zid. — Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je stisnil ob hladen zid. — Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

ob steno, sicer bi padel. Cež čas je se sklonil za ključ, ki so mu padli iz roke. Nato je stopil na

</div

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

Tekma zapada in vzhoda za pridobitev naklonjenosti nemškega naroda

(Konec s 1. strani)

ne more pomagati in kakor mnoge druge dežele, se zanaša v vsakem slučaju na pomoč Zed. držav.

Toda ako postane zapadna Nemčija spet velesila, bo Francija napram nji že bolj šibka kakor je sedaj, Poljska pa je že sedaj v strahu. Vzlj svoji komunistični vladi se boji, da morda Moskva znova spremeni svojo vnanje politiko tako, da bo zvezla med Kremlem in neko bodočo Nemčijo spet obnovljena, kakor je bila ekonomsko po prvi svetovni vojni sklenjena v Livornu, v Italiji, in leta 1939 pa sklenjen pakt prijatelstva med Stalinom in Hitlerjem, ki pa je sicer le malo časa držal.

Zapadne države, s Trumanovo diplomacijo na celu, kontrolirajo pretežni del Nemčije. Spremenile so jo v kapitalistično trdnjava in v nedavnih volitvah v nji je zmagača takozana krščanska demokratska stranka. V parlamentu ima absolutno večino. Ker nacijsi niso pomrli s Hitlerjem vred, so v tej zmagovali stranki močno zastopani. Njihov nacionalizem gori. Zahtevajo, da se jim povrnejo takozvani sudetski kraji, ki so sedaj znova pod Češko, hočejo Saar, ki ga zdaj v glavnem izrablja Francija, hočejo nazaj vso Prusijo in nemška mesta, ki sta si jih osvojila Sovjetska zveza in Poljska in ob enem se dušajo v Željah po maščevanju tudi nad Jugoslavijo.

V novem parlamentu zapadne Nemčije je en minister zahteval tudi ponovno združenje Avstrije z Nemčijo.

Taka je zapadna nemška "republika". Sovjetska zveza pa je ustanovilo "vzhodno nemško ljudsko republiko" in to popolnoma po svojem modelu. Nič veljtev ni bilo. Parlament je bil že prej imenovan. Sovjetski del Nemčije ima okrog 18 milijonov prebivalcev. Industrije ima ta predel proporcionalno veliko manj kot pa zapadna Nemčija, toda agrikulturno je tako bogat. Vzhodna Nemčija ima za predsednika komunista 74 let starega Piecka, predsednik vlade pa je socialdemokrat. Ta republika je bila ustanovljena minuli teden ob največjih svečanostih. Ameriški reporterji so pravili iz Berlina, da že nikoli po zlomu hitlerizma ni bilo v Berlinu toliko morja zastav, in pa množic v paradaх kakor sedaj. Samo mladine je bilo v povorkah četrtn milijona. Zares, sijajne manifestacije!

Kako bosta ti dve Nemčije shajale med sabo?

Ena je kapitalistična in klerikalna ob enem, kar se njene vlade tiče. Druga je postala članica sovjetskega bloka. Obe zahtevati združenje druga z drugo. Obe dolžita tuje sile za razdruženje med njima. Toda ena hoče obvarovanje kapitalizma, druga ga uničuje.

Nobena atomska bomba ni in ne more biti nevernejša kot je sedanja Nemčija svetovnemu miru, vsemu človeštvu in sama sebi. In to sedaj ne več po svoji krivdi.

229,000 kmečkih gospodarstev je vključenih v zadruge

Danes je v Jugoslaviji že 229,000 kmečkih gospodarstev vključenih v zadruženih v 4,600 kmečkih obdelovalnih zadruž, katerih število je dneva v dan narašča. Zadružna posest je pred kratkim znašala preko 1,250,000 ha, danes je pa že precej večja. Kako se zadružni pokret širi, naj nam služi že samo dejstvo, da je bilo v letošnjem aprili ustanovljeno več zadruž, kot pa jih je bilo ob koncu leta po vsej državi. V mnogih ljudskih odborih je včlanjenih v zadruž več kot polovica kmečkih obdelovalnih zadruž se je v prvih 4 mesecih letosnjega leta povečalo število konj za 324 odst.

SLOVENE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

goved za 202 odst. in ovac za 257 odst. Stevilo zadruž pa je naraslo za 176 odst.

Zadruže so povečale pridelke na svojih poljih. Letos ni skoraj nobene zadružne njive, ki bi ne dala več pridelkov, kot njiva privatnika. Vojvodini so po nekaterih krajeh zadružniki poželi tudi do 25 odst. več, kot pa privatni kmetje. Z večjimi pridelki rastejo seveda tudi dohodki zadruž. Država tudi pomaga zadružam s krediti, ki so bili

letos za 4 milijarde večji od lanskih. V Vojvodini bodo zadruže zgradile 3,500 raznih objektov.

Vse to nam kaže, da koraka jugoslovansko kmetijstvo trdno in odločno v socializem. Zavednost, ki jo je pokazal kmečki človek med vojno, daje iste rezultate tudi danes, ko gre za likvidacijo zadnjih ostankov kapitalizma v Jugoslaviji in ustvaritev resnično socialistične domovine vsega delovnega ljudstva.

le na vrata zadružne prodajalne, ki so bila preozka, da bi lahko vsa gruča naenkrat stopila skozi nje. Završnik je že stopil v pisarno, povedal koliko bo imel hmelja, vzel denar in bone ter pristopil k možem, ki so zunaj ugibali, če bo trgovca Strle hoteli dati sušilnicu, ki je največja v soseski. "Cela zadružna bi lahko v njej sušila", je menil Trat.

"Saj je član zadruge, bo vendar pustil," reče Završnik.

Pri Strletu nikoli ne veš koliko je ura," je dejal Trat in se obrnil k Zalarjevemu Franciju, ki je bil predsednik zadruge.

"Ti pojdi k njemu in se pogovori z njim." "Ne bo treba," pravi Francij, saj gre po zavrtih k nam Strle; najbrže je namenjen po bon in denar za obirovce.

"Bo vreme?" pozdravi Strle. "Kaže, da bo," mu odvrnejo nekateri.

"Greš tudi ti po denar?" ga vpraša Trat.

"Grem," pravi Strle. "Govore, da bo ves nakup prevzela zadružna in da se dobti tudi denar v naprej. Vidiš tako se časi obračajo. Včasih sem jaz posojal denar, sedaj ga pa sam iščem."

"No, no, tako hudo pri tebi še res ni! Nas poglej, nas, ki imamo samo koče, eno ali dve njivji pa ne tarmamo toliko," se vmesi Zalar. "Kupil si že marsikaj, popravil in dvignil hišo. Suhega denarja res nimaš, a čez teden, dva boč dobiti za hmelj skoraj toliko kot mi vsi."

"Saj imam tudi največji davek v vasi; tega bom moral tudi sam plačati. Nihče mi pri tem ne bo pomagal! Nič ne rečem, če bi se kaj zaslužil kot včasih. Trgovine in gostilne nimam več, hmelj pa bo tudi zadruža pokupila."

"Še bog, da je tako," se oglašajo nekateri. "Včasih, ko si že tlačil hmelj v bale še nisi vedel prave cene; zdaj pa ti denar že na račun ponujajo in naprej povedo ceno."

"No veš kaj Strle," se oglaša Završnik, "tega si ne želim več, da bi ti prodajal hmelj po dva kovača ali pa se cene. Saj veš kako je bilo včasih, ko so si Goldschmid, Preifalk in drugi nemški židi redili trebuhe na

vpregia kobilu, ki so ji radi stvari rekli kar Stara ter poginali skozi vas.

Po razkriti, mehki vaški cesti, iz katere so raztreseno strleli okrogli vodni kamni podobni ovčjim glavam je sunkoma sem ter tja poskakovala lahek voz.

Brizgalna mešanica v sodu na voz je zdaj pa zdaj pljusknila preko robov po Ivanu, ki je sedel na skončnici voza ter metal kamne na domačega psa Sultana, ki je tekel za vozom.

Pred zadružo na drugem koncu vasi je stala gruča, po večini ženske in čakala da odpro. Završnik je pridržal kobilu za qzdo in vprasil kaj, da čakajo. "Kaj ne veš, da se dobti na hmelj akonci in tudi boni?" mu odvrene bližnji. "Ta pa ni slaba," meni Završnik in požene Staro sami sena: "Mimo grede pa je z nogo podrezal v Drežnici in Ivanovo podplate, ki so moleli izpod odelj. Henče je zabrudil: "Ali bo kaj ali nič? Zvečer se ne spravite spat, zjutraj pa ne vstanete!"

Pretegovanje so lezli fantje s poda in kozolca, si pobiralni nevečne bilke sena iz las in izraje. "Dajmo, dajmo!" je priganjal stari in hitel vleči iz rototarne brizgalnice za hmelj ter naročal fantom: "Andrej napreži Bistro in pojdi na postajo po premog da bomo imeli s čim sušiti hmelj; ko se vrneš pa pojdi do obirovke v Cernščak, Francij in Ivan v dva bosta pa v hmelj šla. Spet ga bo treba obrizgati, rja in peronospora se ga na novo prijemišta; če ga sedaj ko zori zanemarimo, bo imel slabu ceno."

Najmlajši Ivan je nosil v veliki sod z odbitimi dnoma na zgornji strani vodo ter pripravljal bakreni apno in galico za brižganje hmelja. Francij in starci sta se ukvarjala z brizgalnico, jo s sodom vred naložila na voz,

zadružna računa. Tistega krmežljavo-vzvitega Preifalka si še ti vodil okoli in jaz norec sem vama prodal prvorosten hmelj po dva dinarja za kilo, namesto, da bi vaju spodil, hmelj pa stresel v Bolisko. Če bi ga vsaj za stejno lahko porabil doma, vama ga ne bi dal."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"In si tudi postavil sušilnico kot je nima ničče v dolini," se vmeša Trat. "Iz nič ti gotovo ni zrastla. Meni ni dosesaj zraslo še nič razen otrok; pa še za te sva se pošteno pretegoval z ženo."

In si tudi postavil sušilnico kot je nima ničče v dolini," se vmeša Trat. "Iz nič ti gotovo ni zrastla. Meni ni dosesaj zraslo še nič razen otrok; pa še za te sva se pošteno pretegoval z ženo."

naše račune. Tistega krmežljavo-vzvitega Preifalka si še ti vodil okoli in jaz norec sem vama prodal prvorosten hmelj po dva dinarja za kilo, namesto, da bi vaju spodil, hmelj pa stresel v Bolisko. Če bi ga vsaj za stejno lahko porabil doma, vama ga ne bi dal."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"In si tudi postavil sušilnico kot je nima ničče v dolini," se vmeša Trat. "Iz nič ti gotovo ni zrastla. Meni ni dosesaj zraslo še nič razen otrok; pa še za te sva se pošteno pretegoval z ženo."

In si tudi postavil sušilnico kot je nima ničče v dolini," se vmeša Trat. "Iz nič ti gotovo ni zrastla. Meni ni dosesaj zraslo še nič razen otrok; pa še za te sva se pošteno pretegoval z ženo."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"In si tudi postavil sušilnico kot je nima ničče v dolini," se vmeša Trat. "Iz nič ti gotovo ni zrastla. Meni ni dosesaj zraslo še nič razen otrok; pa še za te sva se pošteno pretegoval z ženo."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas je bilo lahko, vi niste prevzeli nobenega rizika. Jaz pa sem stavil vse na kocko."

"To ne veš, da je bila takrat kriza in da tudi jaz nisem dosti zasluzil," miri Strle razgreta Završnika. "Zas

NAŠI NARODNI PARKI

Iz velike divjine, ki je bila gozdove in divjačino. Service je nekoč Amerika, s ohranile rādi tega izdala pravila, ki so Združene Države za ljudstvo uspeh dolge in težavne izkušnje čuvajev (ti so navadno visokošole gozdarskih in sorodnih sol.) Service izjavlja, da je plananje posameznikov, izprehajanje posameznikov in hribalzvo posameznikov vabilo za nesrečo. "Ostani na stezi" je eno svarilo; drugo je "Ne ponujaj medvedom hrane; ne hodi preblizu njih; ne slikaj jih od preblizu." Videči je pa tudi tiskana svarila glede kajenja in kurjenja na prostem, vse to z ozirom na varnost obiskovalca, v obrambo parkov in zato, da se bodo tudi bodoči rodovi Amerikancev izhko vesili v teh oddelkih divjine. Ta svarila se obračajo po vremenu, mokro ali suho! a kakšnokoli sibodi vreme, gozdn požari naše narodne parke vedno ogrožajo.

Nekaterim obiskovalcem dočice ne ugajajo, toda upraviteli parkov niso odgovorni samo za to da postanejo naši narodni parki podlaga za razvedričo; odgovorni so tudi za to, da se zmanjša možnost ponosrečenj obiskovalcev, ki vsako leto prihajajo. — Common Council.

KOMENTARJI

(Konec S 1. Strani.)

da ima Fosterjeva stranka svoje liste med Slovenci, je prezl Hrvate, Slovake in Čehe. Sicer pa to ni važno. Potrebno je le omeniti, kako površi so v svojih poročilih celo taki reporterji karor je Edwin A. Lahey.

Prepričanje ne more biti nikdar obsojeno v smrt, ali v zapor. Posameznike — to seveda da, saj nas uče, da ji bil tudi Krist obsojen v smrt na krizu radi prepričanja. A njegovi nauki so še vedno tu. Na tisoče razumnikov in agitatorjev nazorov je moralno v smrt. Toda revolucije so se nadalevale. Morda so bile tu pa tam zadušene skozi desetletja, toda podtalno so tlele in končno — izbruhnilo je v Franciji, po vsi ostali Evropi, dogodile so se kravne borbe v severni Ameriki — ena je bila upor proti Angliji in za osvoboditev izpod nje, druga je bila civilna vojna in imeli smo potem še mnoge manjše praske v stavkah in v plemenih izgredih, v katerih je tudi tekla kri. Postave vseh delž take borbe prepovedujejo. Oni, ki jih propagirajo, morajo mnogokrat vječo. Ali pa tudi v smrt. Ampak prepričanje ostane. Negledi ali se kdor strinja z obsojenimi komunističnimi vodji ali ne, njihovo gibanje bo ostalo v eni ali drugi obliki, podtalno ali javno — ostalo bo karor je vso skozi dolgo dobo zgodovine.

V zahodni polovici dželje vključujejo narodni parki Isle Royal (Michigan) največji otok v jezeru Superior, znamenit radi značaja divjine, z velikimi čedami jelenov s ploščatim rogjem, bakrenimi rukodopki, ki so obstojali še predno je odkril Krištof Kolumb Ameriko; Great Smoky Mountains (North Carolina-Tennessee), najvišje pogorje vzhodno od Black Hills, Dakota držav, znamenito radi različnosti in bujnosti rastlinskega življenja; Everglades (Florida), del edine skoro tropične površine v Združenih Državah, s širokimi vodotoki, obširnimi mangrovimi gozdovi (mangrove drevesa imajo gosto množino podpornih korinj na zemlji), prerie z nazobčano travo in obilico raznih pticiev.

Vgodnosti za obiskovalce naših parkov preskrbe zasebniki, ki imajo dovoljenje National Park Service. Tekom poletja je pa mnogo priglasov in oni, ki si niso preskrbeli prostora dovolj in naprej so mnogokrat razčarani ako doseg na višku potovanje dobre poletje. Vendar pa nudijo narodni parki z izjemo Carlsbad Caverns omnik, ki žele prineseti lastne šotorje ali druge pripomočke brezplačno prostor za živiljenje na prostem.

Poleg tega da skuša National Park Service ohraniti značaj divjine v naših narodnih parkih (z izjemo male površine, izboljšane za večjo udobnost obiskovalcev), skuša tudi varovati obiskovalce, ker je velika večina istih neizvedena z ozirom na gorske vrhove, ledeneke, goste

naspotujejo zavarovanju državljanov za javno zdravstvo in sploh proti izboljšanju socialne zaščite. V volilnih kampanjah vse oblubljivo — le sebi nič. Po zmagi pa dajo sebi vse, a onim, katerim so vse oblubili, pa nič.

Casopis "Avanti" v Rimu pravi, da je bivši madžarski komunistični vodja Laszlo Rajk moral na vislice ne toliko ker je bil Titov prijatelj ampak ker se je podtalno trudil izriniti Zide iz vlade. Rajk je po izjavah omenjenega lista trdil, da je v vodstvu ogrske komunistične stranke židovstvo premočno zastopano, torej se naj jih nekaj (židov) odstrani ter nadomesti z Madžari. Dalje pravi "Avanti", da je glavni komunistični vodja in predsednik madžarske vladе Natyus Rakosi bil rojen Rosenzweig; ekonomski direktor Zoltan Vas, rojen Weinberger; načini minister Josef Revai, rojen Roth; prometni minister Erno Gero, rojen Singer; politički načelnik Gabor Petr, rojen Auspitz. Itd. "Avanti" velja za levicarski list. A "razkritka" te vrste pa velja za "titoizem". In zdi se, da će tudi je madžarska komunistična vladă dala usmrtili nekaj prevratnih komunistov, je na Ogrskem "titoizma" še vzliz temu veliko

neboste več čutili utrujenosti, teže in zaspanosti po obedu. Vaš organizem bo pomlajan, pridobil pa boste na svežosti kože in liniji vašega telesa.

Važno je, da jemo le zelo zelo sadje. Bolje je, da ga ne lupimo, saj vemo, da vsebujejo prav olupni največ vitamino.

Ce niste sadja sami odtrgali, temveč kupili, ga dobro operite, preden ga jeste, nato ga pa dobro zvezite.

Ce pa si lahko sadje sami odtržete, dvignete se iz postelje preden sonce razgreje sadje in pojete kar tam svoj prvi obrok. Negi s sadjem boste tako dodali še nego zore, ki je pomembna za vaše zdravje. Pravšem se bodo dobro počutili tisti, ki so nervozni narave.

Ne smemo misliti, da je zdravljene s sadjem sredstvo za shusanje. Sadje ima v sebi mnogo sladkorja in vode, ki delovanje našega organizma uredi, ne pa oslabi.

Ali veš, da ...

— z jačanjem beljakom izborno lepimo etike na steklene posode.

— z vodo in limoninom sokom lepo odstranimo madeže, ki so jih pustile muhe na šipah in zrcalih.

— škarjice za nohte dovolj nabrusiš, če razrežeš z njimi koček finega steklenega papirja.

— odstraniš črnkaste madeže na srebrnem priboru, če jih čistis s krpou, namečeno v amoniak.

— bele svilene obleke ne bodo porumene, če jih sušimo v senci, in nato zlikamo z vročim likalnikom preko čiste krpe.

— se ti mleko kadar je vrčo vreme, ne sesiri, če vržeš vanj nekoliko bikarbonata.

Noši bankirji zelo brihtne glave, kadar se jim gre za profit

(Konec s 1. strani)

strialci naj investirajo za v poseben modernega položedstva, odprijo naj rušnike in gradi tovarne v tujih deželah in s tem homu ustvarili blagostanje. Kjer je izobilje, je komunistični agitator brez poslušalcev in njegova žuvanja proti kapitalizmu so kakor bob ob steno. Zato to gre se gre.

Sveda, ameriški kapital je pripravljen iti v inozemstvo — toda pogojno, kakor je sel npr. na oljna polja v Saudi Arabijo, v Iran, Irak, v Istočno Ameriko itd.

Vladi naj vložnikom jamči kapital, ce bi ga v kakem prevratu izgubili, a profite pa bi vse sami pošeli. Le če bo Izguba all zaplenitev v slučaju revolucij, naj bi vložnikom mi platiči dollar za dollar.

6Tukaj v Zed, državah nočejo industrialci nobene vladne kon-

trole — zahtevajo, da naj bo njihovo "svobodno podjetništvo" čimbolj svobodno in brez vladnega nadziranja, a v inozemstvu pa naj jim vlada jamči varnost njihovega kapitala z vso našo diplomacijo, z našo oborenzo silo in če kaj izguba — naj mi, to je vse ameriško ljudstvo — izgubimo — oni pa bodo želi etudi jim je kapital kje v kaki zaostali, primitivni deželi ves pozab.

Zal, da je kongres v takem jasnu pripravljen pristati in veleindustrialci ter wallstreetski bankirji so tega tako radujejo.

Še nikjer resne volje za ukinjenje "mrzle vojne"

(Konec s 1. strani)

gesli proti udeleženju Norvežke v Marshallovem planu in v Severoatlantskem paktu.

Delavska stranka, ki je postala po prvi svetovni vojni sovjetski zvezni izredno prijateljska v bilo eno nogu v komunistični internacionali, se je pozneje od slednje ločila in se zopet približala social-demokratskim strankam zapada, Svedske in Finske, ter angleškim laboritom. Po milini vojni se je odločila za direktno sodelovanje z zapadom in pristopila je v ameriški plan za ekonomsko obnovbo Evrope in v omenjeni pakt, ki je naperjen pod firmo medsebojne obrambne zveze proti Sovjetski uniji.

Izid volitev v Avstriji in prejšnjem norvežem parlamentu je imela komunistična stranka enajst poslancev. V teh volitvah si je obvarovala samo enega, in še ta je zmagal le z 20 glasovi večine. Njenih drugih deset je dobila delavska stranka.

V enaki volilni kampanji v Avstriji so dobili komunisti pet poslancev in vsega skupaj nekaj nad pet odstotkov glasov. Sličen rezultat je bil v nedavnih državnozborskih volitvah v zahodni Nemčiji.

Ameriški in angleški zastopniki v Z. N. trdijo, da bi bil izid enak tudi v vzhodni Nemčiji, ačko bi Rusija v nji dovolila svobodne volitve, enako na Čehoslovakslem, Madžarskem in v drugih državah sovjetskega bloka, če bi v njih demokracija ne bila zadušena. Delegacija sovjetskega bloka pa naobratno zatrjuje, da imajo njene države resnično, pravo ljudsko demokracijo — in tako se prerekajo tudi o tem.

Klerikalizem jako močan Konservativci prisegajo, da će bi se vršile sedaj volitve tudi v Franciji in v Italiji, bi komunistični glasovi tako padli. Nasprotno pa komunisti trdijo, da bi njihova stranka v novih volitvah napredovala v obeh omenjenih državah.

Prvenstvo v Italiji, v Franciji,

Avstriji in v zahodni Nemčiji imajo takozvane ljudske ali krščansko demokratske stranke, ki so pod vodstvom duhovščine in se ravnajo po vatkanski liniji. V volilnih bojih je bila ameriška vnanja politika z vsem aparatom državnega departmanta na njihovi strani.

Klerikalna stranka v Franciji je močna, a v vladu more biti le v koaliciji z drugimi strankami, ker sama nima večine. Najjača po številu je v Franciji komunistična stranka. Tukaj pa vojni je bila tudi ona zastopana v koaličnih vladah, a potem so jo druge stranke odvrgle — veliko pod vplivom ameriške vnanje politike ter obljubljane ameriške materialne podpore. Tudi v Italiji so bili komunisti nekaj časa zastopani v vladu, a so bili odstranjeni pod istimi pritiski kakor v Franciji. Zastopani pa so v njih skrajno desničarski socialisti, ki so se po vojni pod vodstvom Saratoga locili od so-

Vsi ti in drugi politični odnosi v vzrujeni Evropi so voda na mlini borbe med USA in USSR. Ni eduno, če je toliko ljudi prepričanih, da je tretja svetovna vojna neizogibna.

Materjalni interesi ne delujejo avtomatično; če bi bilo tako, bi bilo nobene politike. — V. Marcu.

Vprašanje ni samo, ali imamo svobodo tiska, temveč kdo ga lastuje

V časopisu veliko beremo o "svobodi tiska". Nekateri najbolj zagrizeno kapitalistični listi jo najbolj poudarjajo. Pravijo, da si zvezna vlada skuša podvrgti tisk pod svojo kontrolo toliko, da ne bo več "svoboden", ampak urejevan po navodilih oblasti, kakor v totalitarnih deželah.

Resnica je, da so bogati ameriški dnevni in magazini popolnoma svobodni. In resnica je, da priobčujejo le tisto, kar je njim po volji.

Par ducatov bogatašev kontrolira 80 odstotkov časopisov v Ameriki. Tako ugotavlja po doganjih unij železničarjev njihovo politično glasilo tednik "Labor" v Washingtonu.

To se pravi, če bi se strelili cirkulacijo vseh časopisov in revij v Ameriki, kontrolira 80 odstotkov izvodov vsega tiska samo par ducatov bogatašev. A tudi v ostalih 20 odstotkih cirkulacije imajo večno privatni interes. Delavski tisk je najibkejši.

In prav radi tega je v tej deželi tako težko priti med maso s socialističnimi nauki. Bogataško, bizniško časopisje napada delavske organizacije in delavske voditelje, kolikor najbolj more. Raketerje podpira, toliko česa, da postanejo "notorični", potem pa jih "razkriva", če, glejte, taki so ti le vaši takozvani unijski voditelji.

Toda ko jim je pokojni Eugene V. Debs zalučil v obraz, da so jih oni krivi, in da so vse vsele tega ozi. odgovorili zanje, resnica ne puste v svojem časopisu do izraza socialistom ter drugim radikalcem, so pa udarili po njemu. In enako po vsakem drugem socialistu in komur že, ki se jim je zdel nevaren kadar jim je dovolj na glas povedal resnico.

Da, ameriško časopisje je svobodno. Toda ni pa v njemu svobode tiska, ker nad 90 odstotkov njegove cirkulacije služi privatnim interesom in s tem sistemom izkoriscenja množic.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdo želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnemu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije.

CALIFORNIA.

Fountain: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.

Los Angeles: Frank Novak.

San Francisco: A. Leks.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Fairport Harbor: Lovrenc Bajc.

Girard: John Kosin in Andrew Krivina.

Lisbon-Power Point: Jacob Bergant.

Maple Heights: Frank Volkar.

Warren: Joseph Jek.

PENNSYLVANIA.

Aliquippa: Geo. Smrekar.

Aveilia: Frank Bregar.

Carmichael: Anton Zapandic.

Crafton-Moon Run: Jennie Jerala.

Canonsburg-Strabane: Jacob Pavlic.

Export: Jos. Britz.

Forest City: Anthony Drasler, Jr.

Frank: Frank Leben.

Hermis: Anton Zornik.

Johnstown in okolica: Frank Cvetačan.

Latrobe: John in Mary Fradel.

Houston: Louis Britz.

This is Going a Little Too Far

All of us like doctors. We still like them even when the "Doctors' Trust" uses unscrupulous methods to block any "health insurance" plan designed to provide adequate medical care for all the American people, including the millions who cannot afford it now.

But influential doctors are acting a little too much like monopolistic businessmen when they put over schemes similar to those described recently by Dr. George C. Ruhland, chief health officer of the District of Columbia. This is not a pretty picture.

Washington and its Virginia suburbs are actually one city, connected by bridges across the Potomac River. The entire area lacks enough doctors to serve its sick people.

Yet, Ruhland revealed, the doctors on the Virginia side maintain a semi-monopoly by means of a state law which "fines" Washington physicians \$50 a year if they cross the Potomac to treat sick folks in the suburbs.

Now the Washington doctors are putting up an even more formidable barrier against the medical brethren from Virginia. A new District of Columbia regulation will require the Virginia physicians to pay \$1 "fine" for each patient they treat in Washington.

"That will certainly make it inconvenient for the Virginia doctors," newspapers quoted Ruhland as saying, "with a grin."

He explained he hopes this "purposely irritating" new regulation will result in abolition of both barriers, so doctors on each side of the Potomac can compete with those on the other side. We hope so, too.

Apparently, sick people's interests were the last thing considered in these monopolistic activities by the local branches of the "Doctors' Trust." Even some of Washington's reactionary dailies registered strong disapproval.—Labor.

A Little History

The noted historian, Pulitzer-prize Winner Arthur M. Schlesinger, Jr. of Harvard University, explains a lot about politics of today when he says in his recent book:

"For many decades, businessmen fought almost every measure looking to the improvement of conditions of labor, pursuing their quest for economic power with callous disregard for their weaker competitors or for workers . . ."

". . . the American business community has not had an inspiring record in politics. Business fought Jackson; it fought Lincoln; it fought Theodore Roosevelt and Wilson and Franklin D. Roosevelt; and, on virtually all the issues of controversy, Americans now believe the business community to have been wrong.

". . . American capitalism responded to the depression by an attack of hysterics. It responded to the challenge of Nazism by founding the America First Committee. It responded to the opportunities opened up by the second world war by rushing to dismantle the instrumentalities of American military and economic influence in the name of tax reduction.—The Progressive Miner.

"WEST GERMAN STATE"

By Emil Carlebach

(From The American Guardian)

BONN, Germany—When the correspondent of the conservative Stockholm Svenska Dagbladet reported the first general debate of the West German parliament in Bonn, his editors wired him to ask whether the things he reported really happened. In Stockholm they could not believe at first that they did.

The right-wing majority in parliament elected Theodor Heuss President. In a newspaper article in 1939, Heuss glorified the "blitz" victory over Poland and said that the "stupidities of 1914"—the protection of non-combatants in enemy territory—"must not be repeated." He also collaborated with Dr. Goebbels on the periodical Das Reich.

Dr. Konrad Adenauer was elected Chancellor. He announced that the policy of his government would be irrevocably anti-Soviet, anti-Polish and anti-Czech, and bemoaned that Germany could not participate in the Atlantic Pact without an army.

Adenauer's Finance Minister is Dr. Schaeffer. General Patton kicked Schaeffer out in 1945 because he actively aided Hitler's assumption of power.

These Charming People: Deputy Ewers of the German Party, one of the parties in the government coalition, insulted the German republican flag and demanded its replacement by the old imperial banner. Another member of the German Party is Hitler Youth Colonel Rehmer, whom Hitler promoted to general for betraying the anti-Nazi rebellion of 1944.

When Social Democrat Loewe commemorated the victims of the Hitler dictatorship, members of the right-wing parties in the government remained in their seats.

Echoing Deputy Ewers' demand for a new "Anschluss" with Austria Deputy Seelos of the Bavarian Party also asked for a "strong German power to achieve order in the Danube area." Deputy Loritz, who demanded for West Germany a large chunk of Czechoslovakia, had criminal proceedings pending against him at election time; they were dropped on orders of U. S. Military Government.

Hungry Aryans: For the National Rights Party, Deputy Leuchtgens

"Bettering" U. S. - Spanish Relations

By HARRY FLEISCHMAN

Two Democratic Congressmen, James Richards of South Carolina and Eugene Keogh of New York, were robbed of \$5,000 on a train in Spain while enroute to see Fascist Dictator Franco about "bettering U. S.-Spanish relations."

The congressmen are lucky. All they lost was \$5,000. What they propose to do would rob the American people of any pretensions to promoting democracy.

The disgusting spectacle of Democratic and Republican legislators waging with each other to see who can fawn at Franco's feet faster is enough to turn one's stomach.

One might expect a Southern Democrat to embrace Franco, Bourbon racism is reasonably close to fascism. But when supposedly "liberal" New York Congressmen like Keogh and James Murphy (who called Franco "a very lovely and ovable character") snuggle up to the world's leading unshaven Fascist, we ought to expect a tremendous uppouring of protest from every decent person in America. Certainly, our liberal and labor leaders must not allow these actions to go unopposed. But will they, when so many of them are supporting Mayor O'Dwyer, who once called Franco's Spain a "real democracy?"

That Republican Senator Taft urges a loan to Franco while attacking Socialists in Britain and Western Europe only proves that reaction prefers fascism to real democracy.

The ostensible excuse for an alliance with fascism is the need to defeat Communism. If the alternative to Communism is fascism, then the world might just as well commit suicide. No decent person would want to live in it, except as an underground opponent of both.

The facts are that a deal with Franco, far from stopping Communism, would be the greatest break that Stalin could possibly secure in Europe. It would demoralize all the democratic forces of Europe, give color to Communist charges that the United States wants to reimpose fascism on Europe, and force untold millions into the Communist camp.

One would think that even Senator Taft, who has been called the most "intelligent" man in the Senate, could understand this. But when one wants to use socialism as a whipping-boy, any stick—even fascism—will do.

Frankly, I would hardly be surprised to find out that Senator Taft and the pro-Franco Democrats are secret members of the Communist Party. They certainly are doing all they can to help it.

**Poorhouse, Crime
Or Prison**

A 63-year-old man recently knocked on the door of the Minnesota prison in which he had spent 33 years, and asked to be taken back for the rest of his life.

"I can't get a job," he told the warden. "I'll end up in the poorhouse unless I get back into my cell."

Such human tragedies are common. Men and women serve their time in prison. Some come out even more hardened criminals than when they went in. Others hope to make a new start in a better life. To do that, they need jobs.

"What are your recommendations?" employers ask. The ex-prisoner produces a paper showing he has finished his sentence or been "paroled" for good behaviour.

The job vanishes. Few employers will take a chance on anyone who has been branded "convict." Too often, the only choice offered is to return to crime.

There must be a way to remedy this situation, which harms not only individual human beings, but society as a whole. It's high time for this country to think about it, and do something about it.

Very Generous

"He is so generous," said a girl, praising a young man of her acquaintance. "He takes mother and me out to dinner every week, we date on him. In fact," she added with a smile, "we table d'hôte on him."

Night Off

Gay blade: "Now at poker I lose one night and win the next night." Sweet young thing: "Well, why don't you play every other night?"

THE MARCH OF LABOR

Children: America's Future

Of the 46 million children in the United States under 18 years of age:

Three out of five live in families with incomes of less than \$2,100 a year.

Four out of five live in families with incomes of less than \$3,000 a year.

One half live in 32 states which have only one third of the national income.

Thirty per cent are members of farm families who have only 11 per cent of the national income.

These facts point up the need for such progressive legislation as a national health insurance program. Federal aid for education to supply better-paid teachers and better equipment and services, a farm plan to help make farmers prosperous, a strong minimum wage law and a host of other measures which liberals have fought for, are fighting for and will continue to fight for.

If the future of America lies in its children, national, state and local legislative bodies must help them get a decent start in life.

There can be no quibbling about it.

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

At a final parley before the steel strike, Philip Murray is reported by press to have griped to John Stephens of U. S. Steel:

"You fellows are party liners, just like the communists. If you want the CIO to fight Wall Street and the Communist party at the same time, we'll do it."

Could he have been thinking that he could fight the communists and not fight Wall Street?

Whatever showing the communist are making seems to come from the notion of a bunch of labor leaders that the way to fight them is to grape up to Wall Street. About the only bill of goods the commies have to offer is that the labor leaders have been asking us to become a bunch of kigmes.

How big a menace are the communists? Nearest official indication is the recently published sworn statement for circulation of the Daily Worker. Total circulation, including a substantial non-communist circulation, is 23,400. This should hardly alarm anyone—but they might have a chance yet if labor leaders persist in thinking that the way to fight communism is not to fight Wall Street.

* * *

To fight Wall Street, one has to fight for something more than a dime's worth of welfare per hour. Even Fortune figures welfare is "The Greatest Opportunity on Earth" for business. To fight Wall Street, one has to fight what Wall Street stands for, one has to fight the assumptions on which it rests. Taking these assumptions for granted is what gives big business its unadulterated gall. For instance—

* * *

IN NEW BRITAIN, Conn., the school kids recently had a holiday. Their teachers were attending school instead, a school arranged by the businessmen of that industrial community, to get them acquainted with "industry." They were taken on tours of plants, given talks by leading executives on personnel matters and the role of manufacture in the town. Re-

Higher Wages Without Price Increases

We believe AFL President Green was generalizing too much when he told his membership that it is possible for industry to pay higher wages without increasing prices. That may be true of the larger and more monopolistic corporations. It is less likely to be the case with most small concerns. And if it is true today the point is certain to be reached, given a few more wage raises, when it will no longer be true about any private industry.

But, true or not, that is not what is going to happen. Workers who are strong enough and important enough to enforce their wage demands probably will get more dollars. But people who buy the goods which those workers produce will pay the bill as consumers.

That is how the economics of higher wages worked out in the past and why present demands for more wages are justified. There is nothing to warrant the belief that prices will fall behind wages in the immediate future.

There are, on the other hand, a number of reasons why prices will go higher, even without another round of wage increases. Basically, this is a profit system we're living under. Owners of industries simply won't permit their industries to be used unless they can collect a profit by so doing.

Again, the American economy needs high money wages, big money profits and a cheap dollar. This should not be difficult to understand when it is remembered that the nation's gigantic debt is "serviced" by taxes upon both wages and profits and that a drop in either will simply increase budget deficits and throw the entire economy into a more rapid tailspin. And, surely, dollars can not be permitted to be valuable when the government owes so many billions of them.

No, the plight of the capitalist private-profit economy is too great and its problems too complex to be remedied by merely putting more dollars into workers' pay envelopes. Labor has to do something more basic than merely win wage increases to be assured of abundance and security.

What workers—and all other Americans—need is an economy that will be geared to human needs and not to either profits or wages. However, capitalism is not such an economy and, therefore, should be scrapped as rapidly as possible. Otherwise—

Well, future wage gains, like those of the past, will be followed by statistics that will prove that labor as a class was not benefitted at all by the extra dollars it received. The fact still remains that to get the benefits of our economy we must own it and operate it to supply our needs instead of to service dead debts and provide profits for non-producers.

Was 'Andy' Really 'Greatest?'

Uncle Sam recently reduced from 1 1/4 to 1 1/8 per cent the interest rate on \$6.5 billion of his nation debt. As a result, he is saving over \$8 million a year in interest.

A similar 1/8 of 1 per cent reduction in the interest rate on the entire \$256 billion national debt would save \$320 million annually. In other words, each 1 per cent interest cut lightens the load on American taxpayers by more than \$2.5 billion a year.

Back in the Harding-Coolidge era when "Andy" Mellon was being touted as "the greatest Secretary of the Treasury since Alexander Hamilton," Uncle Sam paid 4 and 5 per cent interest on his debt, compared to the average of about 2.4 per cent now.

If Uncle Sam were still as generous to bankers as he was under "Andy's" rule of the Treasury, the American people would have to "cough up" at least \$5 billion a year more than they do—Labor.

Talk One Way, Act Another

Users of 'Welfare State' Tag Fight Individual Initiative in Bargaining

The following is an editorial from The Machinist, official weekly newspaper of the International Association of Machinists:

"A lot of people seem to be terrified these days for fear that the United States is going to become what they call a 'welfare state' in which the government uses its power and its money to look after the welfare of the people.

"They say that it is better to let the poor suffer, than to use Federal authority and Federal money for such things as slum clearance, public housing, public schools, minimum wages, social security and health insurance.

"They argue that we must take care of ourselves by our individual efforts if we are to preserve our freedoms. From their arguments you might draw the conclusion that (they) are the staunchest proponents of voluntary collective bargaining.

"Certainly, history has shown that plain people can only take care of themselves by collective bargaining through trade unions free of Government domination. But, strangely enough, those who are so fearful of Government when anyone wants to use its authority and power for welfare purposes, are the staunchest sup-

porters of the Taft-Hartley Act. Yes, these enemies of the welfare state, these exponents of individual self-reliance, are the advocates of the law which restricts and weakens the efforts of plain people to take care of themselves through collective bargaining.

"As we see it, the opponents of the welfare state are not only opposed to the Government looking out for the welfare of the plain people, they are also opposed to the plain people looking out for their own welfare through collective bargaining.

"Could it be that (those) who worry so loudly about the welfare state really want the Government to look after the welfare of the few instead of the many? We think it could."

Perfect Fit

Tailor: "Now you're all measured sir, I'll have the suit ready in six weeks."

Customer: "Six weeks! Why the whole world was created in six days."

Tailor: "Right you are sir, but have you taken a good look at it lately."

SLOVENE CENTER SOCIAL CLUB

Chicago, Ill.

DANCE

Saturday, October 29

Lawndale Masonic Temple

2300 South Millard Avenue

Admission 60c, Tax Included

Music by Milwaukee's Polka King

RUDY PUGEL'S ORCHESTRA